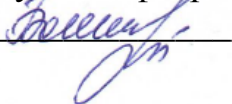

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Донецький національний університет економіки і торгівлі
імені Михайла Туган-Барановського

ЗАТВЕРДЖЕНО

На засіданні кафедри економіки та
міжнародних економічних відносин
Протокол №2 від 02.09.2019 р.

Завідувач кафедри

_____ Ю.Г. Бочарова

РОБОЧА ПРОГРАМА ДИСЦИПЛІНИ
«ЄВРОПЕЙСЬКА ІНТЕГРАЦІЯ»
(заочна форма навчання)

Ступінь: бакалавр

Кількість кредитів ECTS 3

Розробник:
Яковенко Ю.В.,
ас. кафедри економіки та
міжнародних економічних
відносин

2019 – 2020 навчальний рік

1. Опис дисципліни

Найменування показників	Характеристика дисципліни
Обов'язкова (для студентів спеціальності "назва спеціальності") / вибіркова дисципліна	Вибіркова для студентів напрямку підготовки 051
Семестр (осінній / весняний)	осінній
Кількість кредитів	3
Загальна кількість годин	90
Кількість модулів	2
Лекції, годин	6
Практичні / семінарські, годин	8
Лабораторні, годин	-
Самостійна робота, годин	76
Тижневих годин для денної форми навчання:	
аудиторних	0,5
самостійної роботи студента	0,6
Вид контролю	залік

2. Програма дисципліни

Ціль – формування комплексу знань про об'єктивні причини формування, законодавчі основи провадження різноманітних політик та функціонування Європейського Союзу, як одного з найбільших економіко-правового об'єднання держав.

Завдання: вивчення теоретичних засад та історичних умов формування Європейського Союзу; ознайомлення з структурою Європейського Союзу; ознайомлення з основними принципами функціонування Європейського Союзу; розкриття основних напрямів співробітництва ЄС відповідно до сучасних глобалізаційних та інтеграційних тенденцій; визначення сучасних засад інтеграції України до європейського економічного співтовариства.

Предмет: Європейський Союз, як результат глобалізаційних процесів інтеграції світової спільноти у монодержавне об'єднання.

Зміст дисципліни розкривається в темах:

1. Витоки європейської інтеграції. Етапи формування ЄС.
2. Основа та структура Європейського Союзу, як економіко-правового об'єднання держав.
3. Цілі та принципи функціонування ЄС.
4. Законодавчі та виконавчі органи ЄС. Інститути ЄС.
5. Спільні політики ЄС.
6. Регіональна політика ЄС.
7. Галузеві політики ЄС.
8. Бюджет ЄС.
9. Політика ЄС щодо розвитку зовнішніх відносин. Розширення ЄС.

Актуальні проблеми та перспективи інтеграції України у ЄС.

3. Структура дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин (денна форма навчання)				
	усього	у тому числі			
		лекц.	пр./сем.	лаб.	СРС
1	2	3	4	5	6
Змістовий модуль 1. Європейський Союз, як економіко-політичне об'єднання: сутність, суб'єкти та особливості					
Тема 1. Витоки європейської інтеграції. Етапи формування ЄС.	12	2	2		8
Тема 2. Основа та структура Європейського Союзу, як економіко-правового об'єднання держав.					
Тема 3. Цілі та принципи функціонування ЄС.	10	2	2		8
Тема 4. Законодавчі та виконавчі органи ЄС. Інститути ЄС.					
Разом за змістовим модулем 1	22	2	4		16
Змістовий модуль 2. Основні форми зовнішньої та внутрішньої політики ЄС					
Тема 5. Спільні політики ЄС.	40	2	2		36
Тема 6. Регіональна політика ЄС.					
Тема 7. Галузеві політики ЄС.					
Тема 8. Бюджет ЄС.	28	2	2		24
Тема 9. Політика ЄС щодо розвитку зовнішніх відносин. Розширення ЄС. Актуальні проблеми та перспективи інтеграції України у ЄС.					
Разом за змістовим модулем 2	78	4	4		60
Усього годин	90	6	8		76

4. Теми семінарських/практичних/лабораторних занять

№ з/п	Вид та тема семінарського заняття	Кількість годин
1.	Семінар – розгорнута бесіда Витоки європейської інтеграції. Етапи формування ЄС.	2
2.	Семінар запитань і відповідей Основа та структура Європейського Союзу, як економіко-правового об'єднання держав.	
3.	Семінар – дискусія Цілі та принципи функціонування ЄС.	2
4.	Семінар – розгорнута бесіда Законодавчі та виконавчі органи ЄС. Інститути ЄС.	
5.	Семінар – дискусія Спільні політики ЄС.	2
6.	Семінар з виконанням практичних задач Регіональна політика ЄС.	
7.	Семінар з виконанням практичних задач Галузеві політики ЄС.	
8.	Семінар з виконанням практичних задач Бюджет ЄС.	2
9.	Семінар – розгорнута бесіда Політика ЄС щодо розвитку зовнішніх відносин. Розширення ЄС. Актуальні проблеми та перспективи інтеграції України у ЄС.	
Всього		8

5. Індивідуальні завдання

1. Огляд періодичної і фахової наукової літератури.
2. Підготовка рефератів, доповідей за обраною темою.
3. Підготовка презентацій з проблемних аспектів інтеграції України до ЄС.
4. Вивчення матеріалів і формулювання власної думки з проблемних питань функціонування ЄС.
5. Підготовка тез доповідей з метою виступу на університетських, всеукраїнських та міжнародних семінарах та конференціях.
6. Опрацювання тестових завдань.

6. Обсяги, зміст та засоби діагностики самостійної роботи

Вид та тема семінарських занять	Кількість годин самостійної роботи	Зміст самостійної роботи	Засоби діагностики
Змістовий модуль 1. Європейський Союз, як економіко-політичне об'єднання: сутність, суб'єкти та особливості			
Семінар – розгорнута бесіда Тема 1. Витоки європейської інтеграції. Етапи формування ЄС	8	1. Опрацювання конспекту лекцій та рекомендованої літератури для обговорення питань: 1. Історичні та політичні передумови формування ЄС. 2. Етапи формування та розвитку ЄС. 3. Інтеграційні об'єднання сучасного світового господарства. Джерела [1-5,8,15]. 2. Самотестування. 3. Підготовка до презентації доповіді.	Тестування, фронтальне та індивідуальне опитування, заслуховування та обговорювання доповідей
Семінар запитань і відповідей Тема 2. Основа та структура Європейського Союзу, як економіко-правового об'єднання держав	8	1. Опрацювання конспекту лекцій та рекомендованої літератури для обговорення питань: 1. Правові основи регулювання ЄС. 2. Загальна структура ЄС. Джерела [1-5,8,15]. 2. Самотестування. 3. Підготовка до презентації доповіді.	Тестування, фронтальне та індивідуальне опитування, заслуховування та обговорювання доповідей
Семінар – дискусія Тема 3. Цілі та принципи функціонування ЄС	8	1. Опрацювання конспекту лекцій та рекомендованої літератури для обговорення питань: 1. Цілі, задачі та види ЄС. 2. Повноваження ЄС. 3. Основні принципи функціонування ЄС. Джерела [1-5,6,15,19]. 2. Самотестування. 3. Підготовка до презентації доповіді. 4. Написання творчого есе.	Тестування, проведення дискусії, заслуховування та обговорювання повідомлень, захист есе
Семінар – розгорнута бесіда Тема 4. Законодавчі та виконавчі органи ЄС. Інститути ЄС	8	1. Опрацювання конспекту лекцій та рекомендованої літератури для обговорення питань: 1. Законодавча влада ЄС. 2. Виконавча та судова влада ЄС. 3. Інститути ЄС. Джерела [1-5,6,9,17,25]. 2. Самотестування. 3. Підготовка до презентації доповіді.	Тестування, фронтальне та індивідуальне опитування, заслуховування та обговорювання доповідей
Разом змістовий модуль 1	16		
Змістовий модуль 2. Основні форми зовнішньої та внутрішньої політики ЄС			
Семінар – розгорнута бесіда Тема 5. Спільні політики ЄС	36	1. Опрацювання конспекту лекцій та рекомендованої літератури для обговорення питань: 1. Промислова і підприємницька політика ЄС. 2. Енергетична політика ЄС. 3. Сільськогосподарська політика ЄС. 4. Транспортна політика ЄС. 5. Політика у сфері довкілля. Джерела [1-5,7,10,12,18,21]. 2. Самотестування. 3. Підготовка до презентації доповіді. 4. Самоперевірка знань.	Тестування, фронтальне та індивідуальне опитування, розв'язання практичних завдань

Семінар запитань і відповідей Тема 6. Регіональна політика ЄС		1. Опрацювання конспекту лекцій та рекомендованої літератури для обговорення питань: 1. Теоретичні аспекти регіональної політики. 2. Сутність і практична важливість структурних фондів. Джерела [1-5,8,10,12]. 2. Самотестування. 3. Підготовка до презентації доповіді. 4. Самоперевірка знань шляхом вирішування задач.	Тестування, фронтальне та індивідуальне опитування, розв'язання практичних завдань
Семінар – розгорнута бесіда Тема 7. Галузеві політики ЄС		1. Опрацювання конспекту лекцій та рекомендованої літератури для обговорення питань: 1. Екологічна політика ЄС. 2. Економічна політика ЄС. 3. О Спільна зовнішня та безпекова політика. Джерела [1-5,8,17]. 2. Самотестування. 3. Підготовка до презентації доповіді. 4. Самоперевірка знань шляхом вирішування задач.	Тестування, фронтальне та індивідуальне опитування, розв'язання практичних завдань
Семінар – дискусія Тема 8. Бюджет ЄС		1. Опрацювання конспекту лекцій та рекомендованої літератури для обговорення питань: 1. Принципи формування бюджету ЄС. 2. Статті доходів і витрат бюджету ЄС. 3. Механізм формування і прийняття бюджету ЄС. Джерела [1-5,8,12,13]. 2. Самотестування. 3. Підготовка до презентації доповіді.	Тестування, фронтальне та індивідуальне опитування, заслуховування та обговорювання доповідей
Семінар запитань і відповідей Тема 9. Політика ЄС щодо розвитку зовнішніх відносин. Розширення ЄС. Актуальні проблеми та перспективи інтеграції України у ЄС	24	1. Опрацювання конспекту лекцій та рекомендованої літератури для обговорення питань: 1. Основні напрями політики ЄС щодо розвитку зовнішніх відносин. 2. Основні критерії вступу до ЄС. 3. Основні напрями і критерії щодо інтеграції України до ЄС. Джерела [1-5,8,11,12]. 2. Самотестування. 3. Підготовка до презентації доповіді. 4. Написання творчого есе.	Тестування, фронтальне та індивідуальне опитування, заслуховування та обговорювання доповідей, захист есе
Разом змістовий модуль 2	60		
Разом	76		

7. Результати навчання

1	Розуміння сутності європейської інтеграції, її основних суб'єктів
2	Знання основних принципів функціонування ЄС
3	Знання законодавчих та виконавчих органів та інститутів ЄС.
4	Розуміння основних напрямів галузевих політик ЄС.
5	Знання основ формування бюджету ЄС.
6	Знання механізму формування і прийняття бюджету ЄС.
7	Знання основних напрямів політики ЄС щодо розвитку зовнішніх відносин
8	Уміння визначати основні фактори, напрями і критерії щодо інтеграції України до ЄС.
9	Уміння встановлювати причинно-наслідкові зв'язки між поняттями регіональна політика, галузева політика, бюджетна політика і т.д.

8. Розподіл балів, які отримують студенти впродовж семестру

Поточне тестування та самостійна робота				Сума в балах
Змістовий модуль 1	Змістовий модуль 2	Індивідуальне завдання 1	Індивідуальне завдання 2	
25	25	30	20	100

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Оцінка		
100-бальна шкала	Шкала ECTS	Національна шкала
90-100	A	5, «відмінно»
80-89	B	4, «добре»
75-79	C	
70-74	D	3, «задовільно»
60-69	E	
35-59	FX	2, «незадовільно»
0-34	F	

9. Методичне забезпечення

1. Електронний конспект лекцій.
2. Методичні вказівки з вивчення дисципліни.
3. Індивідуальні завдання.
4. Навчальна та наукова література, нормативні документи.

10. Рекомендована література

Основна

1. Даниленко Л.І. Перспективи та виклики євроінтеграційних процесів для України : навч.-метод. матеріали / Л. І. Даниленко, І. В. Поліщук. – К. : НАДУ, 2013. – 132 с.
2. Довідник з європейської інтеграції / [колектив авторів] ; під ред. д.е.н., проф. О.Б. Чернеги. – 2-ге вид., переробл. і доповн. – Донецьк : ТОВ «Східний видавничий дім», 2013. – 461 с.
3. Макаренко М.І. Європейська інтеграція : навчальний посібник / за ред. М. І. Макаренка, Л. І. Хомутенко. – К. : Центр учбової літератури, 2015. – 344 с.
4. Європейська інтеграція: Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів та слухачів магістерської підготовки за напрямом «Державне управління» / Кол. авт.; за заг. ред. проф. І. А. Грицяка та Д. І. Дзвінчука. — Івано-Франківськ: Місто НВ, 2013. - 464 с.

Допоміжна

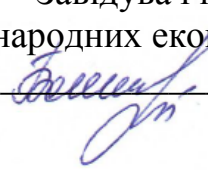
5. Андросова Т. В. Європейська інтеграція : навч.-метод. посібник / Т. В. Андросова, А. В. Янчев, В.О. Козуб. – Х. : ХДУХТ, 2012. – 202 с.
6. Концепт «Європа» : Навчальний посібник / Ващенко А.В., Гаврилов В.М., Дятлов В.О., Казимір В.А., Кеда М.К., Коваленко О.О., Соломенна Т.В. – Чернігів : Десна Поліграф, 2018. – 296 с.
7. Корнієнко, В. О. Україна в Європі і світі : навчальний посібник / В. О. Корнієнко.– Вінниця : ВНТУ, 2017. – 147 с.
8. Матюшенко І.Ю., Беренда С.В., Резніков В.В. Євроінтеграція України в системі міжнародної економічної інтеграції: навч. посібник. – Харків : ХНУ імені В.Н. Каразіна, 2015. – 496 с.
9. Мальська М.П. Основи європейської інтеграції [текст] підручник / М.П. Мальська, Н.В. Антонюк – К.: «Центр учбової літератури», 2015. – 320 с.
10. Європейська інтеграційна політика [Текст] : навч. посіб. / А. М. Поручник, В. І. Чужиков, Д. О. Ільницький, О. А. Федірко ; за заг. ред. д-ра екон. наук, проф. В. І. Чужикова ; ДВНЗ «Київ. нац. екон. ун-т ім. В. Гетьмана». - К. : КНЕУ, 2010. - 452 с.

Інформаційні ресурси

11. Державна Служба статистики України [Електронний ресурс]: офіційний веб-сайт. – Режим доступу : <http://www.ukrstat.gov.ua>
12. Eurostat [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://ec.europa.eu/eurostat/help/support>
13. Official Journal of the European Union [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://eur-lex.europa.eu/>
14. European Commission-Enterprise and Industry [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://ec.europa.eu/enterprise/policies/industrial-competitiveness/>
15. ЕСВ: European Central Bank [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ecb.int/home/html/index.en.html>
16. World Economic Forum [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.weforum.org/en/index.htm>
17. Europe-Policy areas: Economic and Monetary Affairs [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://europa.eu/pol/emu/index_en.htm
18. EU Economic and Monetary Union [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.eurunion.org/News/eunewsletters/EUFocus/2009/EUFocus-EMU-Jan2009>

ЗАТВЕРДЖЕНО
Завідувач кафедри економіки
та міжнародних економічних відносин
Ю.Г. Бочарова

КАЛЕНДАРНО-ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН З ДИСЦИПЛІНИ

№	Назва змістового модулю	Кількість годин за видами занять та період вивчення дисципліни						Дата поточного контролю
		Лекції		Практичні		Самостійна робота		
		год.	дата	год.	дата	год.	дата	
1	Змістовий модуль 1. Європейський Союз, як економіко-політичне об'єднання: сутність, суб'єкти та особливості	2	Жовтень 2019 року	4	Жовтень 2019 року	16	Листопад 2019 року	30.11.2019 р.
2	Індивідуальне завдання 1						30.11.2019 р.	
3	Змістовий модуль 2. Основні форми зовнішньої та внутрішньої політики ЄС	4	Жовтень 2019 року	4	Жовтень 2019 року	60	Грудень 2019 року	30.12.2019 р.
4	Індивідуальне завдання 2						30.12.2019 р.	